

FORSLAG TIL HELHEDSPLAN FOR NYSTED OG OMEGN

Juni 2011

FORMÅL OG BAGGRUND

På et fællesmøde på Nysted Gamle Rådhus 19. april 2010 mellem repræsentanter for et bredt udsnit af Nysteds Foreningsliv samt politikere og embedsmænd fra Guldborgsund Kommune blev det diskuteret, hvordan man bedst kunne omsætte visionerne i den nye Kommuneplan 2009-2021 til praktiske initiativer og konkrete aktiviteter for at fremme udviklingen i Nysted og omegn.

Man ville som udgangspunkt udarbejde et fælles oplæg til en overordnet handlingsplan for Nysted og Omegn.

Til at forestå det praktiske arbejde etablerede man med kommunens anbefaling en repræsentativ styregruppe bestående af Formanden for Nysted Erhvervs- og Turistforening (NET), Formanden for Nysted og Omegns Fællesråd (NOF), Formanden for Nysted Facaderåd og Foreningen Nysted Vandtaarn, Formanden for Havnefronten i Nysted og Formanden for Nysted Bevaringsforening. Gruppen har udarbejdet oplæg til en sådan helhedsplan, som blev drøftet på et møde oktober 2010 i byrådssalen i Nysted Gamle Rådhus med repræsentanter for 22 foreninger i Nysted og Omegn. Der var her tilslutning til oplæggets tematisering og til afholdelse af et borgermøde i november 2010 med udgangspunkt i oplægget fra styregruppen.

En debat mellem byens borgere om den fremtidige anvendelse af de kommunale bygninger gav anledning til, at borgmesteren indkaldte til borgermøde om de kommunale bygningers anvendelse i december 2010. Styregruppen afventede derfor kommunens beslutninger i sagen, inden der indkaldtes til borgermøde. Kommunens beslutning i sagen forelå 7. april 2011, og gruppen indkaldte til borgermøde i Skansepavillionen den 18. maj med udgangspunkt i styregruppens oplæg.

På borgermødet, hvor viceborgmester Flemming Jantzen virkede som ordstyrer, deltog ca. 80 personer. Mødet var kendetegnet ved en positiv stemning og et betragteligt engagement fra deltagerne. Resultatet af drøftelserne på mødet er indarbejdet i det her fremlagte "Forslag til Helhedsplan for Nysted og Omegn."

I løbet af foråret 2011 er der desuden gennemført et projekt: "Udviklingsstrategier for Nysteds historiske bymidte" finansieret af en bevilling til Nysted Bevaringsforening på 136.000 kr fra Indenrigs- og Sundhedsministeriets Landdistriktspulje. Projektets kulturarvs sagkyndige har været arkitekt, maa Søren Vadstrup fra Center for Bygningsbevaring i Rådvaad. Styregruppen har fungeret som følgegruppe for projektet og sørget for, at dette projekt er tæt integreret med arbejdet med at formulere en helhedsplan for Nysted og Omegn.

Projektet har haft det dobbelte sigte at gennemføre en byrumsanalyse og at styrke kundskaber og interesse for konkrete bevaringsarbejder i byen gennem kampagnen "Pas godt på Nysted". Resultaterne fra projektet dokumenteres i en særskilt rapport ved Søren Vadstrup. Rapporten er et bidrag til en fokuseret indsats for udvikling af Nysteds historiske

bymidte, som er tænkt som et væsentligt input til det kommende lokalplansarbejde sammen med gruppens forslag til en helhedsplan, der har et videre sigte end lokalplanen.

Styregruppen håber, at forslaget til helhedsplan også kan danne udgangspunkt for, at kommunen i forlængelse af den bevarende lokalplan for bymidten iværksætter en egentlig udviklingsplan for Nysted og omegn i lighed med initiativerne for Marielyst og Gedser.

I forløbet med udarbejdelse af et planoplæg har der været et godt samspil med kommunen. Dette har blandt andet givet sig udtryk i, at kommunen har stillet en proceskonsulent, Begitta Blahaut, til rådighed for arbejdet. Bidragene herfra har været værdifulde for arbejdet.

I overensstemmelse med en tidligere meddelt beslutning har kommunen påbegyndt udarbejdelsen af en bevarende lokalplan for hele den gamle del af Nysted by, og man har valgt at inddrage den nævnte styregruppe som følgegruppe.

Til arbejdet med lokalplanen bringer styregruppen således to helt konkrete bidrag i form af "Forslag til Helhedsplan for Nysted og Omegn" og "Udviklingsstrategier for Nysteds historiske bymidte." Disse bidrag forventer vi også kan indgå i den fremadrettede dialog med borgere og myndigheder om, hvordan vi bedst fremmer livet og en bæredygtig udvikling i Nysted og omegn.

MÅLSÆTNING FOR FORSLAG TIL HELHEDSPLAN

Styregruppen, der også har betegnelsen Arbejdsgruppe, har haft nedenstående målsætninger for sit arbejde og dialogen om formulering af oplægget til helhedsplan.

Nysted er den gamle by, hvor Fortid og Fremtid mødes. Her er det en fælles opgave:

- At sikre et smukt, velbevaret, hyggeligt og aktivt by- og havnemiljø
- At udvikle fleksible fremtidsorienterede regler for anvendelse af ejendomme og butikker
- At skabe gode rammer for kultur-, natur- og fritidsmuligheder for borgere og turister
- At sikre en fremtidig bæredygtig udvikling for såvel Nysted som for Omegnen.

TEMAER I HELHEDSPLANEN

Styregruppen har i sit Forslag til Helhedsplan for Nysted og Omegn søgt at tage fat på en bred række af temaer, som er vigtige for udviklingen af by og omegn. Tilsammen giver de et helhedsbillede af væsentlige træk ved den aktuelle situation og peger på en række initiativer, som kan fremme udviklingen – hver for sig og i sammenhæng.

Nysted by og omegn har i en årrække mærket et negativt forløb, hvor ophør af den ene funktion eller butik reducerede grundlaget for de tilbageværende. Man taler om en negativ spiral, som rammer mange mindre købstæder og deres omegn. Vi har brug for et nyt

forløb, hvor det ene initiativ understøtter det andet, således man skaber en positiv spiral.

Det er styregruppen/arbejdsgruppens forhåbning, at dette forslag kan være med til at fremme en positiv udviklingsspiral, der fremmer udviklingen i by og omegn.

Ved behandlingen af de enkelte temaer har styregruppen valgt den form først at give en karakteristik af den aktuelle situation og i forlængelse heraf pege på initiativer, som kan være af betydning for en positiv udvikling af by og omegn.

Der peges på initiativer, som fandt bred opbakning på det netop afholdte borgermøde.

1. BYUDVIKLING

1.1 Fleksible og fremtidsorienterede regler for brug af byens ejendomme

Situationen

Overordnet set har byen en af landets bedst bevarede kulturhistoriske helheder med de intakte gedeforløb fra middelalderbyen og den smukke skrånende adgang til havnen ad byens stræder. Byen rummer også en perlerække af velbevarede historiske bygninger, hvoraf en række er fredede. Nysted kirke giver med sin profil og placering et meget markant signal om byens historie og betydning, ligesom Ålholm Slot fortæller om byens lange historie.

Men byens gamle hovedstrøg, Adelgade, skæmmes i stigende grad af lukkede butikker, hvor butikslokaler i stueetagen står med tomme eller med blændede ruder. En række af husene trænger til renovering. Den samlede virkning er, at der mangler liv og energi i det ellers smukt svungne gedeforløb. Det gamle centerområde er afløst af supermarkeder ved Wichmandsvej. Der findes samtidig en forretningsklausul i den gældende lokalplan, som fastlægger, at man ikke må indrette boliger i stueetagen.

Initiativer

a. Butikskravet bør ophæves. Der er brug for en løsning her og nu gennem dispensation fra den gældende lokalplans krav om, at der skal være forretning i stueetagen.

b. Mange af de ældre forretningsejendomme kan ændres til forskellige former for beboelse.

c. For at sikre at byen bevarer sin karakter og udvikler sig hensigtsmæssigt, skal der samtidig med, at der gives tilladelse til, at der indrettes boliger i de hidtidige forretnings-ejendomme, gives påbud vedrørende ombygning af facaderne. Ejerne skal forpligtes til genetablere en oprindelig facadestruktur med døre, porte og vinduer i arkitektonisk samklang med husets rytme, således at huset bidrager til at skabe byrum med harmonisk udtryksfulde facader.

d. Ændring af butiksejendomme til ofte flere boliger giver også mulighed for at understøtte købstadsturismen gennem en øget udlejning af boliger i bymidten til ferierende.

e. Ændringen af butiksejendomme til boliger rejser også spørgsmålet, om det er

hensigtsmæssigt at give plads for, at en mindre andel af boliger i byen gives fritidsstatus for derigennem at tiltrække en bredere kreds af husejere. På dette punkt er synspunkterne delte, og der kan registreres klare modstandere mod at ophæve bopælspligten for byejeendomme.

f. Købstadens gårdmiljøer og baghuse udgør væsentlige dele af byen og bør gives særskilt opmærksomhed i den kommende bevarende lokalplan.

1.2 Vedligeholdelse af huse, valg og vedligehold af gadeinventar og belysning, renholdelse af gader og pladser, skiltning samt udsmykning

Situationen

En række huse er i behov for vedligeholdelse dels som følge af svigtende vedligehold og dels som følge af forkerte materialevalg. Valg og placering af gadeinventar som bænke og skraldespande synes at ske uden nogen samlet koordinering eller hensyntagen til det miljø, hvor opstillingen sker. Valg af belysning og placering i gadebilledet er i en række tilfælde uheldig. Renholdelsen af lamper og af gader og fortove lader noget tilbage at ønske. Derimod synes vedligehold af de grønne områder god. Kommunen har stoppet blomsterudsmykningen og overladt det til byens borgere.

Initiativer

a. Der er allerede et løbende tilsyn via Facaderådet med de dele af byen, som ligger inden for bevaringsområdet, og kommunen har klart meldt sin vilje til at følge op på brud på bevaringsbestemmelserne.

b. Der er brug for at fremme facadeforskønelser og se på, hvordan der kan skaffes yderligere midler til bygningsvedligeholdelse, især i bevaringsområderne.

c. Der er behov for en bedre koordinering af "møbleringen" af byrummet. Det foreslås derfor, at der udpeges en "bypedel", som fører tilsyn med møbleringen og byrummets almene tilstand. Bypedellens opgave er at følge op på aktuelle situationer i byen over for kommunen, således at kommunen herved får en lokal bistand til at sikre et smukt bymiljø.

d. Belysningen bør gennemgås med henblik på at skabe en smukkere og mere hensigtsmæssig belysning i byen.

e. Tilsynet og indsatsen med renholdelse af gader, lamper og fortove tåler en opstramning.

f. Der er brug for bedre skiltning mod byen og omkring byen.

g. NOF har allerede gennem frivilliges indsats overtaget blomsterudsmykningen i 2011. Der er brug for at aftale nærmere, hvorledes man kan kombinere frivilliges indsats til sådanne opgaver med basistilskud fra kommunen.

1.3 Vandtårnet

Situationen

Vandtårnet er fredet. Og der er truffet aftale mellem kommunen og "Foreningen Nysted Vandtaarn" om overdragelse af ejerskabet til foreningen i forbindelse med en langsigtet renovering af tårnet i overensstemmelse med Kulturarvsstyrelsens anvisninger.

Foreningen er i gang med at udvikle tårnet til et oplevelsescenter af internationalt format.

Initiativer

Foreningen har godt fat i opgaven, og borgerne kan støtte ved at melde sig ind i foreningen og stille sig til rådighed for opgaver i forbindelse med foreningens virke.

1.4 Nysted Rådhus som et multifunktionelt kultur- og servicehus

Situationen

Byens gamle rådhus, som er byens naturlige samlingspunkt, er fortsat kun delvis benyttet. Man har før været og er nu igen bekymret for, at kommunen ville afhænde Rådhuset, helt eller delvist.

Kommunen har tidligere meldt ud, at de har valgt en model 3, som udnytter hele Det Gamle Rådhus som et åbent og udadvendt multifunktionelt kultur- og servicehus, der retter sig mod en lang række brugere og borgere. Rådhuset indeholder efter denne model: Borgerservice, Politi, Nysted Bibliotek, Info-Café, Turistinformation, Lokal-historisk Arkiv, Mødelokaler i Byrådssal og ved foyeren, Naver-lokaler, Socialpsykiatrien, Hjemmeplejen.

I april har kommunen meddelt, at man under indtryk af den økonomiske situation sætter tre kommunale bygninger til salg, Rådhuset, Stationen og Clausens Pakhus. Når denne mulighed er afprøvet, vil man tage sagen op i november 2011. Man oplyser samtidig, at man stadig sigter på at etablere et multifunktionelt kultur- og servicehus.

Initiativer

a. Man skal bevare byens gamle rådhus som et centralt offentligt hus i Nysted. Huset er velegnet som et multifunktionelt kultur- og servicehus.

b. Der er et stærkt behov for et fælles kultur- og servicehus. Et sådan hus anbefales indrettet med følgende funktioner og kendetegn:

- Indeholde så mange offentlige servicefunktioner og arbejdspladser som muligt. Dvs. borgerservice, hjemmehjælp og politi mv.
- Være tilgængeligt for borgerne 365 dage om året i 16 af døgnets 24 timer.
- Fungere som servicecenter for byens og omegnens turister og besøgende.

- Indeholde møderum og udstillingslokaler for byens foreninger og ildsjæle.
- Etablere et senior servicecenter for + 60 generationerne.
- Rumme Nysted Folkeuniversitet og LOF's samt AOF's mødeaktiviteter.
- Rumme Lokalhistoriske arkiver og udstillinger mv.
- Evt. rumme et lokalt fitnesscenter.

c. Den kunst, som fandtes på Nysted Rådhus før kommunesammenlægningen, ønskes tilbageført til byen.

2. KUNST OG KULTUR

Nysteds historie, byens enestående velbevarede gadenet og bygningskultur, dets natur og beliggenhed skaber grobund for at udvikle byen med fokus på at udvikle sammenhængende aktiviteter og oplevelser, der inkluderer kunst, kultur, natur og miljø.

Initiativerne under punkt 1.1 og 1.2 er rettet mod at sikre og udbygge byens særlige bymæssige kvaliteter som en afgørende del af det kulturmiljø, som skal fremme bosætning og besøg i byen.

Byen har veletablerede kunst- og kulturaktiviteter, der i høj grad understøtter byudviklingen og turismen og således giver gode forudsætninger for at indfri den nye kommuneplans visioner om byens udviklingsmuligheder.

2.1 Clausens Pakhus og Biblioteket

Situationen

Clausens Pakhus er et smukt renoveret og fredet pakhus, der fungerer som bibliotek, udstillingssted og mødested. Huset udgør et vægtigt bidrag til bybilledet og kulturaktiviteterne på dette sted.

Kommunens forslag om at flytte biblioteket til Rådhuset har givet anledning til protester og underskriftsindsamlinger.

Initiativer

a. Clausens Pakhus foretrækkes som bibliotek, men såfremt kommunen beslutter at flytte biblioteket, ønskes huset anvendt til kunst og kulturaktiviteter og fastholdt som en offentlig bygning.

2.2 Bønnelyches Pakhus

Situationen

Bønnelyches Pakhus er en fredet bygning, som udgør en meget væsentlig og markant del af Nysted købstads kulturarv. Bygningen ejes af Nysted Bevaringsforening, som arbejder på en flerleddet indsats, således at bygningen kan bevares og indgå som et aktivt bidrag til kulturlivet i Nysted. Huset står i dag som en basisrenoveret hus, der grundlæggende er sundt, men i behov for vedligeholdelse, hvilket er igangsat.

Bygningen er i kraft af sine store magasinarealer i stueetagen og på 1.sal velegnet som udstillingsbygning. Den har også været anvendt til udstillingsformål adskillige gange om sommeren, men bygningen savner alle tidssvarende faciliteter bortset fra elektricitet.

Initiativer

a. Nysted Bevaringsforening har to mål: at sikre bygningens bevaring for eftertiden og at søge gennemført en renovering, således at bygningen kan indgå som en tidssvarende udstillingsbygning, der kan give et væsentligt bidrag til opfyldelse af Kommuneplanens intentioner om, at kulturaktiviteter skal være et af de bærende indsatsområder for byen.

b. Arbejde for etablering af et parkområde – en grøn kulturkile, hvor de to markante pakhuse indgår som stærke repræsentanter for den købmandskultur, der prægede Nysted for en årrække siden og nu kan indgå som væsentlige bidrag til Nysteds kulturmiljø og bymæssige sammenhæng.

2.3 Etablering af Den Grønne Kulturkile

Situationen

Bønnelyches Pakhus er placeret i et grønt område mellem Adelgade og Ny Østergade, som har en betydelig udstrækning også i nordlig–sydlig retning.

Mellem Ny Østergade og Wichmandsvej ligger to virksomheder: Danielsens savværksgrund med savværk, lager og et åløb, der føder dammen nord for Bønnelyches Pakhus, desuden Starks Trælast.

Nysteds centerområde lå tidligere omkring Adelgade, men er nu reelt flyttet op i et nyt centerområde ved Wichmandsvej.

Initiativer

a. Etablering af Den Grønne Kulturkile. Situationen rummer de fysiske rammer for at skabe en enestående park, et natur- og kulturområde, der skaber en grøn forbindelse på tværs af byen mellem det gamle og det nye centerområde, og som giver en let og direkte adgang til byens natur- og kulturoplevelser.

De to pakhuse er til stede som markante kulturbygninger på et grønt tæppe med store træer. Området knytter sig ved sin nære beliggenhed naturligt an til Nysted Vandtårn.

Ved at etablere en stiforbindelse mellem de to centerområder over det grønne område og langs åløbet og videre langs pakhusdammen binder man byen sammen for de gående. Og i kraft af stiforbindelser fra Adelgade ned til Rørsøen kombineres byoplevelser med naturoplevelser på en meget attraktiv måde.

De to pakhuse er kulturbidrag alene ved deres tilstedeværelse. Men det er indlysende, at den grønne kulturkile først får sin fulde betydning, når pakhuse virker som aktive kulturhuse. Således som Clausens Pakhus gør i dag, og som Bønnelyches Pakhus skal bringes til at gøre.

b. Området omkring Kirken og Gammel Torv bør vurderes som en pendent til den grønne kulturkile og indgå i planlægningen ud fra de samme ideer, som indgår i den grønne kile.

2.4 Byhuset

Situationen

Byhuset er et velfungerende og velbesøgt sted med biograf, koncerter og udlejning til fest- og mødeformål.

Byhusforeningen har allerede i en årrække i Byhuset løbende præsteret flotte og velbenyttede kulturtilbud og er naturligvis fortsat en væsentlig del af byens kulturliv.

Initiativer

a. Byhuset har behov for støtte i forbindelse med biografernes overgang til digitale film.

b. Byhuset har behov for løsning af problemer knyttet til overholdelse af krav til lydniveau fra aktiviteterne i huset.

2.5 Museet Emil Aarestrups Hus

Situationen

Aarestrupmuseet er et landskendt og respekteret museum. Det er et vigtigt hus og en meget væsentlig attraktion i Nysted. Museet har behov for økonomisk opbakning for at sikre museets fortsatte eksistens og virke. Foreningen er i gang med en række initiativer.

Initiativer

a. Museet overvejer inddragelse i et større samarbejdsprojekt, der sigter på at fremme et bredere og sammenhængende udviklingsprojekt for byen.

2.6 Nysted og Omegns historie

Situationen

Der er allerede en betragtelig indsats for indsamling og formidling af effekter og viden om Nysted og omegns historie. Lokalthistorisk Arkiv i Nysted og Frejlevarkivet har omfattende historiske arkiver og råder over stor viden og ekspertise på området og er dermed blandt de væsentlige aktiver for byens kulturliv og udvikling.

Initiativer

- a. Den lokale historie og kultur er vigtige elementer, som bør indgå i det fremtidige udviklingsarbejde.
- b. Byens fredede og historiske ejendomme er i løbet af 2011 blevet fremhævet og omtalt ved skiltninger på dansk, engelsk og tysk .
- c. Lokalthistorisk Arkiv i Nysted bør indgå i et kommende multifunktionelt kultur- og servicecenter.
- d. Udstillinger af lokalhistoriske effekter, der vil kunne blive en særlig attraktion er muligt, såfremt der skabes plads dertil.

3. HAVN OG HAVNEFRONT

Situationen

Havnen og Havnefronten har gennem århundreder været basis for byens etablering, eksistens og udvikling og er fortsat byens puls og mest attraktive seværdighed og miljø. Den smukke naturhavn, Noret, Havnefronten og hele havnemiljøet med udsigten til Ålholm Slot og Østersøen, er byens hovedoplevelser.

Guldborgsund Kommunens nye arkitekturpris blev i 2010 tildelt Nysted Havn. I sin begrundelse for tildeling af præmien lagde bedømmelsesudvalget vægt på det positive helhedsindtryk og samspillet mellem natur, arkitektur og miljø, set fra såvel vandet og havnen som byen.

Havnens skønhed og hele områdets atmosfære tiltrækker mange sejlere og turister. Der kommer mange lystsejlere både danske og udenlandske. Også mange af Nysteds og Lolland-Falsters borgere benytter havneområdet som udflugtsmål.

Havnen og havnefronten har således opnået en status, der vil kunne markedsføres som et af Lolland-Falsters mest skattede turistmål for +50 generationen samt forældre med mindre børn, der søger hygge og adspredelse i smukke, rolige og hyggelige omgivelser.

Initiativer

a. Havnens vanddybde er af afgørende betydning for, at relevante større skibe og sejlbåde, som plejer at besøge havnen, fortsat kan komme til kaj. Det bør derfor planlægges og sikres, at der snarest foretages relevante uddybninger.

b. Behovet for vedligeholdelse og forbedringer af havnens kajanlæg og broer er også et aktuelt og bekosteligt problem, som trænger sig på.

c. Et fortsat aktivt og attraktivt maritimt havneliv kræver desuden, at man fremover sikrer de mange specielle servicefunktioner og **aktiviteter som:**

- Havnefoged funktionen og turisme-information, der ikke alene kan klares per automat.
- Toilet og badeforhold, skal som i dag være rene, tilgængelige og attraktive.
- Højeste standard for vedligeholdelse og rengøring af hele havneområdet.
- Legeplads med udstyr til børn samt borde og bænke med mulighed for picnic.
- Aktiviteter med udlejning af både, kanoer og cykler mv.
- Et aktivt og varieret restaurations- og cafeliv.

d. Hajkutter-regattaen og lignende sejleraktiviteter er vigtige aktiviteter og begivenheder, som både sikrer liv på havnen og positiv omtale af Nysted og omegn, hvorfor de skal støttes.

e. Til at understøtte fremtidig bosætning og turisme fremkom der ud over ovennævnte aktiviteter ideer vedrørende: Etablering af et Lokalt Fiskerimuseum, genetablering af et gammelt Lodstårn og en Mastekran, samt Barkkedler og et arbejdende værksted for smukkejoller.

f. De offentlige badebroer skal fortsat opsættes, ligesom kommunen bør sikre, at Nysted får det Blå Flag tilbage på havnen og stranden ved Skansen.

4. MILJØ OG ENERGI

Situationen

Miljø og energi er emner, som i stadig højere grad præger udviklingen lokalt som internationalt. Nysted og Omegn har i flere år vist nye veje og muligheder omkring udvikling og praktisk anvendelse af vedvarende co.2 neutral energi.

Igennem 2009 og 2010, hvor Danmark som værtsland for FN's COP 15 konference fik mange udenlandske besøgende, blev byen et ofte anvendt udflugtsmål og studieobjekt i tæt samspil med Lollands Kommune, Udenrigsministeret, Energiministeriet og Dong-Energy.

Praktiske erfaringer fra mange besøg og diskussioner med besøgende (såvel ministre som pressefolk og NGO'er) fra bl.a. Rusland, Østeuropa, Japan, USA og Tyskland har vist, at Nysted og omegn i praksis har meget at byde på, såfremt man under et præsenterer:

- Nysted Havvindmøllepark, der indtil 2010 var verdens største kommercielle anlæg og fortsat forbliver det største anlæg, hvis man ser det i sammenhæng med Rødsand II.
- Nysted Varmeværk, der forsyner hele byen fra et centralt halmfyringsanlæg.
- Kettinge Biogasanlæg, der samarbejder med varmeværket.
- Refas moderne Genbrugsanlæg, hvor alle byens og omegnens borgere gratis kan aflevere deres affald, som derefter sorteres og genanvendes i forskellige former.
- Oplevelsescentret Vindens Verden på havnen i Nysted er frit tilgængeligt og har til formål at beskrive den historiske, teknologiske, miljømæssige og praktiske udvikling og omfang af vindenergi. Centret er siden 2009 løbende blevet videreudviklet og anvendt igennem et tæt samarbejde mellem Dong-Energy, E-ON og NOF.
- I regi af Købstadsprojektet under Østdansk Turisme er Vindens Verden endvidere blevet markedsført og promoveret som en særlig turist-og oplevelses attraktion, der med dansk, engelsk og tysk tale og skrift præsenteres på store plancher, DVD'er, brochurer og flere hjemmesider.

Initiativer.

a. Klima og energi er store emner og problemer, som i stadig stigende grad vil præge såvel den globale, nationale som lokale dagsorden. De mange tidligere aktiviteter, der, som anført ovenfor, blev etableret individuelt i lokalt perspektiv, bør videreudvikles og markedsføres mere aktivt i tæt samarbejde med Kommunen og specielt Business LF.

b. Den øgede interesse omkring klima og miljø, herunder Tysklands udfasning af atomkraft, skal i fokus og udmøntes i nye initiativer, der dels kan tiltrække øget miljøprofilert turisme, dels skabe nye forretningsmæssige potentialer, udviklingsmuligheder og arbejdspladser. Kort sagt, Nysted skal blive Lolland-Falsters udstillingsvindue for vedvarende energi.

c. Aktiv markedsføring omkring Nysteds klimavenlig energi og eksistensen af det rene miljø, skal målrettes til at understøtte og tiltrække såvel nye bosættere som flere turister.

5. NATUROMRÅDER OG KULTURHISTORIE

Situationen

Nysted og Omegn er begunstiget med mange smukke områder og oplevelser. Områdets lange historie, som et vigtigt bosætningsområde, afspejler sig i en rig kulturarv med mange

fortidsminder i Frejlev Skov og egnen i øvrigt, Skalkekorset, de mange kirker og herregårde, og et unikt købstadsmiljø.

Eftersom byens særlige kunst og kulturhistorie allerede er beskrevet under punkterne 2-1 til 2-5, vil nedennævnte initiativer primært være relateret til Nysteds omegn, der historisk set stadig er i stand til at visualisere udviklingen helt tilbage fra istiden, stenalderen og fremefter i form af en lang række naturlige fænomener såvel som den menneskeskabte udvikling.

Initiativer

- a. Frejlev Skov og dets kulturhistorie bør udvikles og markedsføres i tæt samarbejde med Fuglsang Museum.
- b. Specielle temature med fokus på oldtiden, fugle, dyr og planteliv bør udvikles og tilbydes via "menu-kort" med guidede ture og/eller via moderne kommunikationsmidler.
- c. Rørsøens genetablering og dens nye fauna, fiske og fugleliv bør markedsføres, skiltes og visualiseres over for såvel almindelige turister som ornitologer og andre natur-specialister. NOF har i den forbindelse, i samarbejde med Skov- og Naturstyrelsen, bekostet og udviklet info-tavler, der med billeder og tekster på dansk, engelsk og tysk beskriver området's fugleliv.
- d. Nye kommunikationsteknikker som iPhone og 2-D koder bør etableres som et supplement til personlig guidning af såvel turister som byens og omegnens beboere, der bør tilbydes og sikres et godt lokalkendskab. NOF.s redaktør af www.nysted.dk har startet denne udvikling.
- e. Skiltninger og adgangsforhold skal løbende checkes og vedligeholdes, således at benyttelsen af området's strande og skovområder bliver let, indbydende og oplysende.
- f. Private personers og/eller foreningers initiativer omkring udvikling, pleje og anvendelse af naturområder bør promoveres og støttes. Som eksempler bør i den forbindelse nævnes:
 - Døllefjelde-Musse Naturpark. Et lokalt netværk har skabt grundlag for etablering af en egentlig naturpark med historisk forankring i et tidligere grusgravsområde. Der gennemføres en omfattende nyplantning, således at man kan følge udviklingen i området's bevoksning siden istiden. I området etableres endvidere gode faciliteter for friluftsliv og undervisning. Udformningen er sket i samarbejde med egnens museer.
 - Kettinge Landsby har gennemført en række initiativer. Kettinge Møllelaug har forestået en total renovering Kettinges gamle hollandske mølle og tæt på etableret et tingsted . Kettinge Grusgrav er udviklet til et lokalt samlingssted for sport, kultur og andre fritidsaktiviteter i et samarbejde mellem Troels Jørgensen og Kettinge bylaug. Her har man også Lollands højeste punkt, Kettinge Troelshøj.
 - I Nysted har NOF truffet aftale med Kommunen om at overtage ansvaret for vedligeholdelse samt op- og nedtagning af badebroen og den tilhørende ponton på stranden ved Skansen.

6. LANDDISTRIKTERNE

Situationen

Lolland er et landbrugsområde, hvor knapt halvdelen af befolkningen bor i landdistrikterne. Her har mange yngre familier med børn fundet råd og plads til at etablere sig.

Men landdistrikterne er truet af den fortsatte centralisering af servicefunktioner i kommuncentrene, hvilket medfører risiko for en selvforstærkende negativ effektrække: Besparelse på skolebudgettet medfører lukning af lokale skoler -> fraflytning af børnefamilier -> flere tomme huse -> faldende priser på huse -> indflytning af problemfamilier -> yderligere fraflytning -> stigning i udgifter på sociale budgetter.

De langsigtede virkninger af kortsigtede økonomisk dikterede løsninger risikerer desværre, at nettovirkningen reelt ender med: Ringere forhold i landdistrikterne og større kommunale udgifter på de sociale områder mv.

Initiativer

a. Der er brug for at etablere et tæt samarbejde mellem det brede spektrum af foreningslivet, ildsjæle og kommunen. Politikken på området bør diskuteres og revurderes, således at den igangværende negative udvikling i visse landdistrikter bremses, inder der sker uoprettelige skader.

b. At landdistrikterne i stedet for afvikling udvikles således, at de fortsat giver attraktive leveduligheder for borgerne på landområdernes egne præmisser.

c. Bosætning på landet bør aktivt understøttes af både kommunen og lokalområdet i såvel ord som handling, hvilket bl.a. vil kræve **at**:

- Der sikres bedre koordinering og service omkring offentlig transport.
- Forfaldne boliger og gårde, som findes i flere landsbyer og landområder, kalder på særlige initiativer, der vil sikre oprydning eller nedrivninger.
- Etablering af temalandsbyer, eks. Kettinge som hestelandsby, er en ide som bør videreudvikles og fremmes.
- Guidede ture til områdets mange gallerier og gårdbutikker bør udvikles og serviceres.
- At paradiseruten bør forbindes med såvel Nykøbing som de Lollandske diger og veje.
- At særlige events, med udspring i områdets lokalhistorie, bør udvikles og markedsføres.
- At ejendomsbesiddere opfordres til at vedligeholde deres huse og haver på ordentlig vis.

d. Et praktisk skridt kunne være, at kommunen igen meddeler Øster Ulslev status som: "Landdistriktscenter".

7. ERHVERVSUDVIKLING OG TURISME

Situationen

Kommunalreformen medførte, at Nysted mistede sin største arbejdsplads, da hovedparten af administrationen blev flyttet til Nykøbing. Dette har sammen med samfundsudviklingen i øvrigt, skridt for skridt, ført til et lavere aktivitetsniveau, hvilket igen har medført at et stadig stigende antal specialforretninger har givet op og lukket ned, som beskrevet under pkt. 1.1

Endvidere har Nysted inden for de seneste år mistet to store turistattraktioner: Ålholm Bilmuseum og Timesharehotellet Hapimag. Det var to virksomheder, som trak et betydeligt antal indenlandske og udenlandske turister til byen.

Guldborgsund Kommune har i visionerne for Kommuneplan 2009-2021 udpeget Nysted som et af kommunes fyrtårne for kunst, kultur, natur og turisme.

Guldborgsund Byråd, der for nyligt officielt har fremlagt kommunens Erhvervs- og Turismepolitik for 2011-2014 - benævnt 'VILJE TIL VÆKST' - *sætter fokus på at man senest i 2014 skal have realiseret 9 strategiske mål, som bl.a. omfatter at:*

- Vi (kommunen) er kendt som en attraktiv turistdestination med et godt værtskab.
- Vi har et godt image, at borgere, virksomheder, institutioner og politikere er gode "ambassadører" for Lolland-Falster.
- Vi udnytter det forretningsmæssige potentiale af klimaindsatsen
- Vi udnytter digitale løsninger til at skabe vækst, og til at informere vores turister, og til at uddanne vores borgere.
- Vi udnytter vores centrale geografiske placering mellem Berlin, Hamburg og København.
- Vi udnytter de mange internationale aktiviteter og forbindelse til fremme af erhvervsudvikling, beskæftigelse, uddannelse og turisme på tværs af landegrænserne.

Nysted og omegn har gode forudsætninger for at udfylde disse formål og ikke mindst vilje og evne til at udvikle nye initiativer og aktiviteter, som bl.a. beskrevet under pkt. 1-6.

En væsentlig succesfaktor for at videreudvikle turismen i Nysted og omegn er, at man opfatter byen, omegnen og de forskellige emner og aktiviteter som et hele.

Helhedsoplevelsen og samspillet mellem natur, kultur, kunst, den gamle købstad med fredede ejendomme, havnen og sejlermiljøet i Nysted Nor med udsigt til Ålholm Slot er overordnet set en samlet attraktion.

Initiativer

a. Nysted og omegn, der har deltaget aktivt i udformningen af kommunens nye Turismepolitik 2011-2014, vil fortsætte og intensivere dette arbejde i samspil med såvel kommunens Erhvervs- og Turismeudvalg som med Business LF og andre relevante aktører. Nærværende helhedsplan vil blive basis for den videre udvikling.

b. Der vil blive etableret en tværfaglig projektgruppe, som skal formulere visioner, strategier og målsætninger for den videre udvikling af turismen i Nysted og omegn. Repræsentanter fra relevante foreninger såvel som private aktører (bl.a. Nysted Camping) vil blive inviteret. Udgangspunktet kunne bl.a. være at udfinde, formulere og promovere 10 gode grunde til at besøge Nysted.

c. Siden juli 2010 har kommunen i regi af NOF støttet etablering og drift af Info-Cafeen, der på basis af frivillig arbejdskraft drives fra Nysteds gamle Rådhus. I regi af Info-Cafeen er der for 2011 iværksat følgende initiativer og aktiviteter:

- Personlig betjening og servicering af turister fra lokaliteter i det gamle Rådhus.
- Udarbejdelse og trykning af relevante lokale turistrelaterede brochurer og foldere.
- IT- service ved hjælp af Hot-Spot og on-line søgninger i og uden for lokaliteterne.
- Samarbejde med Business LF, øvrige Turistkontorer og Info-Cafeer på Lolland-Falster.
- Løbende opdateringer af lokale aktører i Going-Danmarks databaser via Business LF.
- Opsøgende servicering, annonceringer og promovinger i byen og på havnen.
- Udarbejdelse og opdatering af kalender med aktuelle lokale aktiviteter.
- Promovering og praktisering af det gode værtskab gennem venlig og hjælpsom adfærd samt praktisering af gæstfrihed i forbindelse med lokale arrangementer.

d. Fælles udvikling, koordinering og markedsføring af større lokale arrangementer som bl.a. Den årlige Havnefest, Hajkutter-Regattaen Nysted-Rostock, Middelalderfestivalen og Julemarkedet, der hidtil er drevet af forskellige foreninger og ildsjæle.

e. Videreudvikling af relationerne til nordiske og tyske venskabsbyer

f. Nysted og omegns gode renommé og image skal plejes og videreudvikles såvel lokalt, som nationalt og ikke mindst i Holland, Nordtyskland, Berlin og Hamburg, hvorfra mange turister per tradition kommer til Nysted, hvad enten det foregår via vand- eller landeveje. Relevant PR-materiale på engelsk og tysk skal derfor løbende evalueres og opdateres på såvel de officielle hjemmesider fra Visit Denmark og Visit Lolland-Falster som vores lokale www.nysted.dk.

g. Det er visionen, at Danmarks sydligste købstad, Nysted, har potentiale til at blive et internationalt kendt sted i lighed med Skagen.

8. SPORT OG FRITID

Situationen

Sports- og fritidsaktiviteter understøtter på mange måder både by- og landsbymiljøernes mulighed for at fastholde borgere såvel som mulighederne for at kunne tiltrække tilflyttere.

Der findes mange sports- og fritidsmuligheder på egnen, men mange af disse er ikke særligt synlige for en større offentlighed, eller turister i øvrigt, eftersom de drives på medlemsbasis.

Initiativer

Det bør undersøges, om der blandt de mange forskellige foreninger er interesse og behov for:

- En højere grad af synliggørelse, åbenhed og medinddragelse af turister.
- Et tættere samspil mellem de mange lokale foreninger og deres aktiviteter.
- Yderligere halkapacitet.
- Andre behov og typer af fritidsaktiviteter for unge.

9. INFORMATION OM BY OG EGN

Situationen

Nysted by og omegn har tilbage fra tidernes morgen haft et godt og positivt image, som det fortsat er vigtigt at pleje og promovere, såvel indenlands som udenlands.

Mange personer, som ikke har kendt byen eller området, bliver positivt overrasket, når de lægger vejen forbi, eller bliver inviteret på besøg.

Byens og omegnens historie, der gennem århundreder har været tæt knyttet til livet på Ålholm, er rig på interessante begivenheder, som mange både indenlands og udenlands vil have en interesse i at få kendskab til. Her tænkes bl.a. på, at danske og udenlandske kongefamilier igennem tiderne løbende har gæstet Ålholm slot og Nysteds omegn. Eftersom mange af de nævnte royale personer er en del af historien i England, Tyskland og Rusland vil man PR-mæssigt kunne drage fordele heraf i fremtiden.

Initiativer

a. Nysted Lokalhistorisk Arkiv og flere historisk interesserede ildsjæle, som besidder stor viden og mange interessante oplysninger om Nysteds fortid, bør inviteres til at fortælle og formidle deres viden om Nysted og omegns samt Ålholms historie igennem tiderne.

b. Aktiv informationsformidling om byen og omegnens historie, forhold og aktiviteter såvel borger- som turistrelaterede skal gøres tilgængelig via elektroniske medier, brochurer og personlig vejledning til gavn for både servicepersoner, borgere, gæster og turister.

I regi af Nysted og Omegns Fællesråd er der inden for det seneste år etableret følgende aktiviteter, der alle har til formål at styrke information og aktuel viden om Nysted og omegn:

- Info-Caféen på Nysted Gamle Rådhus, som drives af frivillige, der har stor viden om Nysted og omegns historie, attraktioner, begivenheder og aktiviteter.

- Hjemmesiden www.nysted.dk, der er til rådighed for information om Nysted og omegns samlede foreningsliv og deres aktiviteter generelt såvel som beskrivelser og henvisninger til historiske, kulturelle og turismæssige aktiviteter og oplevelser.
- Løbende opdatering af én fælles aktivitetskalender, som er tilgængelig on-line på www.nysted.dk såvel som i plakatversion ugentlig.
- Udarbejdelse og opdatering af oversigtskort med detailinformationer om byens og områdets erhvervs-, forretnings- og restaurationsliv samt gallerier mv.
- Drift og vedligeholdelse af byens traditionelle Turist-info-skabe ved byens indkørselsveje og på havneområdet.
- Formidling af relevante lokale turistbrochurer og information via Havnegalleriet, der i regi af Nysteds Erhvervs- og Turistforening drives på havneområdet i tiden mellem kl.16-20.

AFSLUTNING

Styregruppen har hermed fremlagt sit forslag til en helhedsplan for udviklingen af Nysted og omegn. På baggrund af korte beskrivelser af den aktuelle situation på centrale områder af byen og omegnens forhold er der for hver af dem fremlagt en række forslag til initiativer. Initiativer som vi ser frem til at kunne arbejde videre med i tæt samspil med kommune og borgere til fremme af udviklingen i by og omegn.

Styregruppen / Arbejdsgruppen består af:

Formand Kim Mathiesen, Nysted Erhvervs- og Turistforening (NET)

Formand Mogens Lundh, Nysted og Omegns Fællesråd (NOF)

Formand Troels Jørgensen, Nysted Facaderåd, Foreningen Nysted Vandtaarn

Formand Leo Thorsen, Havnefronten

Formand Karl Krarup, Nysted Bevaringsforening